

2018-10-09

Dnr Son 2018/431

Egenavgifter och priser för den enskilde 2019 (beslutas av kommunfullmäktige)**Förslag till beslut**

1. Att maxtaxan/höstkostnadsskyddet enligt 8 kapitel 5 § socialtjänstlagen höjs till högsta tillåtna nivå.
2. Socialnämndens förslag till avgifter inom nämndens verksamheter från och med år 2019:
 - Hemtjänsttaxa 94 kronor per timme
 - Matavgift särskilt boende 102 kronor per dygn
 - Avgift för korttidsvistelse SoL för vuxna med funktionsnedsättning samt för äldre 62 kronor per dygn
 - Mat korttidsvistelse SoL 102 kronor per dygn
 - Matavgift för korttidsvistelse LSS 69 kronor per dygn
 - Avgift barn- och ungdomsboende/familjehem LSS 49 kronor per dygn
 - Avgift för hyra i särskilt boende eller bostad med särskild service 1 306 kronor per månad
 - Avgift för bårtransport 750 kronor per transport
 - Avgift för dödsboförvaltning 397 kronor per timme
3. Socialnämndens förslag är att avgifter och tillsynsavgifter för alkohol, tobak och receptfria läkemedel höjs med cirka 2,6 procent enligt bifogad sammanställning.
4. Avgifterna börjar gälla från och med den 1 januari 2019.

Ärendet i korthet

Socialnämnden tar ut olika avgifter för olika insatser i verksamheten. Den allmänna pris- och löneutvecklingen föranleder behov av att återkommande justera avgiftsbeloppen. Kommunfullmäktige har bemyndigat socialnämnden att vid behov ändra vissa avgifter i takt med pris- och kostnadsförändringar. Övriga avgifter beslutas av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. En generell uppräknings har gjorts på cirka 2,6 procent utifrån nuvarande avgifter från och med den 1 januari 2019. Dessutom är förslaget att maxtaxan/höstkostnadsskyddet enligt 8 kapitel 5 § socialtjänstlagen (SoL) höjs till högsta tillåtna nivå. Vidare är förslaget att insatsen dagverksamhet beslutas per heldag och att halvdag tas bort. Det skulle öka kvalitén för både den enskilde och verksamheten. Matavgift för korttidsvistelse enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) föreslås gälla både barn och vuxna, samt att matavgiften för barn- och ungdomsboende/familjehem LSS tas bort för att i stället ingå i avgiften barn- och ungdomsboende/familjehem LSS.

Handlingar

1. Socialförvaltningens tjänsteskrivelse 2018-10-09
2. Sammanställning över avgifter för den enskilde år 2018 och förslag till avgifter år 2019.

Bakgrund

Avgifter enligt punkt 1-4 (förslag till beslut) beslutas av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige på förslag från socialnämnden.

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 25 augusti 2008, § 113, bemyndigades socialnämnden av fullmäktige att vid behov fatta beslut om korrigerande av följande avgifter: trygghetstelefon/larm, korttidsboende/vistelse, korttidstillsyn LSS, turbunden resa samt familjerådgivning. Socialnämnden beslutar också om priset för pensionärlunch vid kommunens restauranger, samt digital nattillsyn.

Analys

Historiskt har avgifterna generellt räknats upp med cirka 2 procent per år, dock inte för 2015 då ingen uppräkningsgjordes.

Indikator för att visa nämndens kostnadsutveckling är OPI (omsorgsprisindex). Indexet är framtaget tillsammans av SKL (Sveriges kommuner och landsting), Vårdföretagarna och arbetsgivarförbundet Pacta. SKL anser att indexet ska användas för verksamheter där löneavtal mellan SKL och kommunal dominerar eller är riktmärke för andra avtalsparter. Indexet utgår från beräknade löneavtalsutfall och historiskt uppmätta löneförändringar utöver avtal. Lönekostnadsförändringarna vägs ihop med förändringar i KPI (konsumentprisindex) det senaste året, 80 procent lönekostnadsförändring och 20 procent KPI.

Omsorgsprisindex

	def 2016	def 2017	def 2018
Årskostnad för löneavtal	2,64	2,69	2,55
Löneökning utöver avtal (strukturförändring och löneglidning)	0,10	0,10	0,10
Lagstadgade arbetsgivaravgifter	0,44	0,10	0,00
Löneförändringarnas påverkan på semesterlöneskulden	0,04	0,28	0,15
Summa lönekostnadsförändring	3,22	3,17	2,81
KPI (genomsnittlig inflation 12 mån tom. nov året före)	-0,1	0,84	1,70
Omsorgsprisindex*	2,6%	2,7%	2,6%

* 80% lönekostnadsförändring och 20% KPI

Ovan tabell med OPI visar på en kostnadsutveckling de senaste åren (2016-2018) mellan 2,6 och 2,7 procent. Flertalet av nämndens avtal med utförare regleras av OPI. Dessutom vid alla nya avtal använder nämnden OPI som index.

Sammantaget visar ovan beskrivning av kostnadsutvecklingen att det är rimligt att höja avgifterna för den enskilde med generellt 2,6 %.

I budgetförutsättningar 2018 som socialnämnden beslutade om den 14 juni 2018 görs bedömningen också att maxtaxan/högekostnadsskyddet enligt 8 kapitlet 5 § socialtjänstlagen måste höjs till högsta tillåtna nivå.

Överväganden

Vid beräkningen av en persons totala avgift per månad tas hänsyn till förbehållsbeloppet som fastställs för varje person. Förbehållsbeloppet är det belopp som den enskilde har rätt att behålla av sina egna medel innan avgiften för insatser enligt 8 kap 7 § SoL är betald. Minimibeloppens storlek räknas årligen upp med prisbasbeloppet.

Utöver ovan tas dessutom hänsyn till varje individs avgiftsutrymme. Avgiftsutrymmet visar vilken betalningsförmåga för hemtjänstavgifter i ordinärt och särskilt boende och dagverksamhet som en person har. Det beräknas genom att förbehållsbeloppet dras från summan av inkomsterna. Det som blir kvar visar betalningsförmågan/avgiftsutrymmet för att betala hemtjänstavgifter i både ordinärt och särskilt boende och dagverksamhet.

Det finns även ett tak för hur stor vård- och omsorgsavgift kommunen får ta som "högsta avgift". Innan 2016 var högsta avgift en tolfedel av 48 procent av prisbasbeloppet, samt för bostad i särskild boende (där hyreslagen inte är tillämplig) en tolfedel av 50 procent av prisbasbeloppet. Från och med 2016 beslutade regeringen att det är möjligt för kommuner att besluta om en högsta avgift som är en tolfedel av 53,92 procent av prisbasbeloppet gällande vård- och omsorgsavgiften, samt en tolfedel av 55,39 procent av prisbasbeloppet gällande bostad i särskild service (där hyreslagen inte är tillämplig). För år 2019 är högsta avgiften 2 089 kronor per månad gällande vård- och omsorgsavgift. För bostad i särskilt boende (där hyreslagen inte är tillämplig) är högsta avgiften 2 146 kronor per månad.

Nedan följer förslag till höjd maxtaxa/högekostnadsskydd och höjning av avgifter och de föreslås gälla från och med 1 januari 2019. Nuvarande och föreslagna avgifter och om avgiften ingår i högekostnadsskyddet eller inte framgår av bilagan "Sammanställning över avgifter för den enskilde 2018 och förslag till avgifter år 2019".

Maxtaxan/högekostnadsskyddet

I socialtjänstlagen finns en bestämmelse om ett högekostnadsskydd i form av en högsta avgift (ofta kallat maxtaxa) för hemtjänst, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård. Fram till 2016 fick avgiften högst uppgå till en tolfedel av 48 procent av prisbasbeloppet. Vidare finns en högsta avgift för sådana bostäder i särskilt boende där hyreslagen inte är tillämplig. Fram till 2016 fick avgiften högst uppgå till en tolfedel av 50 procent.

2016 beslutade regeringen att det är möjligt för kommunerna att höja maxtaxan/högekostnadsskyddet till en högsta avgift som är en tolfedel av 53,92 procent av prisbasbeloppet gällande vård- och omsorgsavgiften, samt en tolfedel av 55,39 procent av prisbasbeloppet gällande bostad i särskild service (där hyreslagen inte är tillämplig). För år 2018 är högsta avgiften 2 089 kronor per månad gällande

vård- och omsorgsavgift. För bostad i särskilt boende (där hyreslagen inte är tillämplig) är högsta avgiften 2 146 kronor per månad.

Förslag:

Att maxtaxan/höstkostnadsskyddet enligt 8 kapitel 5 § Socialtjänstlagen höjs till högsta tillåtna nivå.

Hemtjänsttaxa

Hemtjänst ska ges till enskilda med fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar eller som av sociala skäl behöver stöd i den dagliga livsföringen, för att det ska bli möjligt att bo kvar i egna hemmet. Insatsen ska inte kunna tillgodoses på annat sätt.

Avgiftsbeloppet för hemtjänst är idag 92 kronor per timme. Avgiften tillämpas för följande insatser som beviljats enligt SoL:

- Hjälp i hemmet (92 kronor per timme)
- Ledsagarservice (92 kronor per timme)
- Avlösarservice (92 kronor per timme), de första 20 timmarna är avgiftsfria
- Dagverksamhet (92 kronor för halvdag upp till tre timmar och 184 kronor för heldag)
- Särskilt boende (276 kronor per dygn, 3 timmar hemtjänsttaxa)
- Parboende (92 kronor per timme)

Ovanstående avgifter ingår i höstkostnadsskyddet.

Avgifterna gäller för dessa insatser enligt socialtjänstlagen inom äldreomsorgen och funktionshinderområdet.

Förslag:

Hemtjänstavgiften höjs till 94 kronor och att insatsen dagverksamhet ändras till att bara gälla heldag vilket ökar kvalitén för den enskilde och verksamheten.

Ändringarna innebär följande:

- Hjälp i hemmet (94 kronor per timme)
- Ledsagarservice (94 kronor per timme)
- Avlösarservice (94 kronor per timme), de första 20 timmarna är avgiftsfria
- Dagverksamhet (188 kronor för heldag)
- Särskilt boende (282 kronor per dygn, 3 timmar hemtjänsttaxa)
- Parboende (94 kronor per timme)

Insatsen Sysselsättning inom socialpsykiatri är en form av dagverksamhet. Insatsen är dock avgiftsfri.

Avgift mat i särskilt boende

Nuvarande avgifter för mat i särskilt boende enligt SoL, i form av äldreboende, korttidsboende/korttidsvistelse, är 99 kronor per dygn.

Avgiften ingår inte i högkostnadsskyddet.

Förslag:

Dygnspriset för mat i särskilt boende enligt SoL höjs till 102 kronor per dygn.

Avgift för korttidsvistelse SoL för vuxna med funktionsnedsättning samt för äldre

Korttidsboendeplats syftar till att komplettera stödet i det egna boendet och ge ökad möjlighet till kvarboende i det egna hemmet. Stödet är också en form av anhörigstöd.

På Socialstyrelsens hemsida står det att läsa: ”Om en kommunal insats, t ex korttidsvistelse och dagverksamhet, utgår under en kortare tidsperiod än en månad bör nivån på avgiften anpassas därefter på ett proportionellt sätt. Avgiften per dag får således inte vara mer än högkostnadsskyddet dividerat med 30.”

Högkostnadsskyddet under år 2019 kommer att uppgå till 2 089 kronor. Det betyder att högsta avgift är 69 kronor per dygn.

Nuvarande avgift för korttidsvistelse SoL för vuxna med funktionsnedsättning samt för äldre är 60 kronor per dygn.

Avgiften ingår i högkostnadsskyddet.

Förslag:

Avgiften för korttidsvistelse enligt SoL för vuxna med funktionsnedsättning samt för äldre är 62 kronor per dygn. Avgiften gäller från dag ett och framåt.

Avgift mat korttidsvistelse SoL

För närvarande är matavgiften för korttidsvistelse SoL för vuxna med funktionsnedsättning samt för äldre 99 kronor per dygn.

Avgiften ingår inte i högkostnadsskyddet.

Förslag:

Matavgiften för korttidsvistelse SoL för vuxna med funktionsnedsättning samt för äldre höjs till 102 kronor per dygn.

Avgift mat korttidsvistelse LSS

Enligt Lagen om särskild service till vissa funktionshindrade (LSS) ska en person med funktionsnedsättning som har insats enligt LSS inte behöva betala för den omvårdnad som mottas. Därför kan socialnämnden inte ta ut någon avgift inom detta område. Däremot har socialnämnden rätt att ta ut en avgift för matkostnaderna, men inte för produktionskostnaden.

Nuvarande matavgift för korttidsvistelse LSS för vuxna är 67 kronor per dygn.

Avgiften ingår inte i högkostnadsskyddet.

Förslag:

Matavgiften för korttidsvistelse enligt LSS för höjs till 69 kronor per dygn och gäller både för barn och vuxna.

Avgift för barn- och ungdomsboende/familjehem LSS

Enligt 8 kapitel 1 § SoL och 20 § LSS ska respektive förälder till ett barn som genom socialnämndens försorg får ett boende i ett annat hem än det egna i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader för barnet, så kallad omsorgsavgift.

Nuvarande avgift är 48 kronor per dygn och matavgiften är 57 kronor per dygn.

Förslag:

Avgiften för barn- och ungdomsboende/familjehem LSS höjs till 49 kronor per dygn, samt att matavgiften för barn- och ungdomsboende/familjehem LSS tas bort för att istället ingå i dygnsavgiften.

Avgift för hyra i särskilt boende för äldre eller bostad med särskild service för personer med funktionsnedsättning

Personer som bor i ordinärt boende eller i lägenhet med hyreskontrakt i ett särskilt boende/bostad med särskild service kan ansöka om bostadsbidrag hos försäkringskassan.

När en boendeplats köps av ett privat företag kan den enskilde inte få ett hyreskontrakt på lägenheten. Hyran debiteras då socialförvaltningen direkt. Eftersom den enskilde inte har ett hyreskontrakt kan den enskilde inte få bostadsbidrag hos försäkringskassan.

Den enskilde blir då ålagd en hyresavgift från Socialförvaltningen. Nivån på avgiften är ett snitt på hyresnivå för insatsen minus möjligt bostadsbidrag från försäkringskassan.

Eftersom hyresavgiften är en avgift måste socialnämnden ta hänsyn till den enskildes ekonomiska förhållanden, vilket innebär att den enskilde kan ha rätt till reducering av avgiften.

För närvarande är avgiften för hyra 1 273 kronor per månad.

Avgiften ingår i högkostnadsskyddet.

Förslag:

Hyresavgiften höjs till 1 306 kronor per månad.

Avgift för bårtransport

Enligt 1 § hälso- och sjukvårdslagen (HSL) innefattas i hälso- och sjukvård att ta hand om avlidna. Kommunerna har ansvar för att ta hand om dem som avlider i särskilda boendeformer (18 § HSL).

Anhöriga, närstående eller annan som ordnar med begravningen kan givetvis välja att själva ta över ansvaret och beställa transport till bårhus. I detta fall uppstår ett avtalsförhållande och ett betalningsansvar direkt mellan dödsboet och transportören, utan att kommunen berörs. Kommunens ansvar upphör när kroppen på de anhörigas uppdrag lämnas ut till transportören.

Hälso- och sjukvårdslagen, HSL, 26 § medger att kommuner tar ut avgifter i samband med omhändertagande av avlidna. Det avser särskilda boendeformer där kommunen har ett hälso- och sjukvårdsansvar enligt HSL, särskilt boende, korttidsboende och gruppboenden. Det är dödsboet som ska betala denna avgift.

Nuvarande avgift är 750 kronor per transport.

Avgiften ingår inte i högkostnadsskyddet.

Förslag:

Avgiften tas ut av dödsboet med faktisk kostnad för transporten. Avgiftsnivån kvarstår, 750 kronor per transport.

Avgifter och tillsynsavgifter för alkohol, tobak och receptfria läkemedel

Kommunens arbete med handläggning och tillsyn av ärenden enligt alkohollagen ska vara självförsörjande. Intäkterna får dock inte överstiga utgifterna. Socialnämnden har rätt att höja avgifterna gällande alkohol, tobak och receptfria läkemedel för att täcka ökade kostnader.

Nuvarande avgifter och tillsynsavgifter se bilaga 1.

Förslag:

För att täcka ökade kostnader för handläggning och tillsyn av dessa ärenden, bl a kostnader för lön, lokaler och övriga overheadkostnader föreslås att avgifterna höjs med cirka 2,6 procent enligt bilaga 1.

Avgift för dödsboförvaltning

När någon avlidit ska enligt 18 kapitel 1 § ÄB (ärvdabalken) efterlevande make eller sambo, arvingar och universella testamentstagare (dödsbodelägarna) gemensamt förvalta den dödes egendom under boets utredning.

Om samlevande dödsbodelägare, efterlevande make som inte är delägare eller annan delägare som kan ta hand om boet saknas är socialtjänsten enligt 18 kapitel 2 § ÄB ansvarig för boets provisoriska förvaltning till dess dödsbodelägare spårats och underrättats.

Utgångspunkten är att socialtjänstens förvaltning av dödsboet ska vara så kortvarig som möjligt.

Enligt 18 kapitel 2 § ÄB och 5 kapitel 2 § begravningslagen har socialnämnden rätt att ta ut ersättning av boet för sina kostnader för dödsboförvaltning och åtgärder enligt begravningslagen. En kommun får enligt 8 kapitel 3c § KL (kommunallagen) inte ta ut högre avgifter än vad som motsvarar kostnaden för tjänsten som kommunen tillhandahåller. Ersättningen ska därför motsvara kommunens självkostnad.

Avgiften ingår inte i högkostnadsskyddet.

Förslag:

För att täcka ökade kostnader för bl a lön, lokaler och övriga overheadkostnader föreslås att avgifterna höjs med cirka 2,6 procent. Det innebär en timtaxa motsvarande cirka 0,85 procent av gällande prisbasbelopp, vilket motsvarar 397 kronor per timme.

Barnkonsekvensanalys

En generell höjning av priserna/avgifterna förväntas inte påverka barn och ungdomar varken i positiv eller i negativ riktning.

Ekonomiska konsekvenser

De föreslagna avgiftshöjningarna görs för att kompensera för beräknade pris- och löneökningar för 2019. Kommunens intäkter beror inte bara på höjningen i sig, utan påverkas också av avgiftstak och den bedömning som görs av den enskildes betalningsförmåga. För de avgifter som omfattas av högkostnadsskyddet kommer ingen att betala mer än 53,92 procent av basbeloppet (för år 2019 motsvarar detta 2 089 kronor per månad).

Socialförvaltningens bedömning är att föreslagen avgiftshöjning kommer generera cirka 1,8-2,0 mnkr under 2019 inklusive de avgifter socialnämnden beslutar om.

Slutsatser

Socialnämnden föreslås besluta om att anta föreslagna höjningar av avgifter enligt punkt 1-4 och översända till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Jenny Wilhelmsson
Socialdirektör

Dennis Forsberg
Avdelningschef

Expedieras

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige
Jenny Wilhelmsson
Dennis Forsberg
Anneli Lagerberg
Lotta Erlandsson
Britt-Marie Bjerver
Rosmarie Gustafsson
Marie Rönnqvist
Annika Miden
Elin Gowland
Ulrika Kannebäck Hagala
Tobias Berg
Therese Häggblom
Carina Persson
Ann-Louise Enberg
Pirjo Huusko
Caroline Lundell
Lena Larsson
Linda Sundberg
Anneli Olsson
Marie Söderberg
Marie-Louise Andersson
Serkan Cigel
Kristina Negri
Birgitta Nilsson
Per Styrenius